

Heda Kovályová

NEVINA

aneb Vražda v Příkré ulici

Tajemný příběh z pražských uliček
odehrávající se v dusné atmosféře 50. let

Mladá fronta

Heda Kovályová

NEVINA

aneb

Vražda v Příkré ulici

MLADÁ FRONTA

All things truly wicked start from an innocence.

E. Hemingway

Svět je koule, na pólech mírně zploštělá, která se mi otáčí v hlavě. Všechno je na ní přesně zakresleno: lesní pěšina zarostlá mechem, kapky rosy na pavučině mezi větvemi, oblázky pod vodou průhlednou jako tekuté světlo, africká chatrč, obrostlá fialovými květy. Je na ní zasněžená hora, sešněrovaná stopami lyží, jsou na ní mosty a řeky i milióny bílých tlapek, jimiž moře přibíhá za přílivu ke břehu, aby si na okamžik lehlo člověku k nohám. Jsou tam tváře, které už dávno pohasly, a hlasy, které dozněly, a měňavé, bílé obrysy myšlenek. A do oceánů, aby nevyschly, tu a tam skane kapka krve.

Občas musím něco vymazat a předělat, ale to se mi daří špatně, původní kresba vždycky prosvítá. Ty staré barvy jsou trvanlivé. Ale nevadí, i opravy je dobře vidět a můj svět je kompletní, pečlivě vypracovaný, můj svět, ta koule, na pólech mírně zploštělá, která se mi otáčí v hlavě.

I.

1.

Vystoupila na Můstku a zbytek cesty šla pěšky. Byl větrný předjarní den, kdy člověk má být na poli nebo v lese, a každá chvíle, neohraničená šesti plochami, je vzácná. Zastavovala se u výkladních skříní, ačkoli už vlastně měla naspěch.

Ale co, pro nějakou minutu se nezblázním. A dnes šichta nezačne příjemně. Vždycky si dávám takový pozor, abych se do ničeho nezapletla, straním se všech konfliktů, jak jen můžu, proč si musela vedoucí vybrat zrovna mě?

Vešla do vestibulu kina a opona stínu za ní zapadla. Ještě otočila hlavu k obrázkům, které tam vystavovala místní Fotografia. Pořád tam je ta nevěsta v závoji a s kytkou. Už šest měsíců. Když ji tam vyvěsili poprvé, vypadala krásně. Teď už se ten blažený úsměv zdrcnul jak včerejší mléko. Vteřina, zachycená do lasa, zaškrcená na útěku. Vlevo, v dlouhé prázdné zdi byly šedivě natřené železné dveře do promítačovy kabiny. Zastavila se a ještě chvíli zaváhala.

Chudák Janeček, stejně si to od vedoucí slízne, a možná že i z ústředí. Přišel před čtyřmi měsíci s doporučením z pracáku, zkušený promítač, osmadvacet let, svobodný, šestiletá praxe – to bylo všechno. S nikým žádné řeči nevede, ačkoli kolegyně uvaděčky dělají psí kusy, aby si ho ochotily. Zvlášť Mařenka, té může srdce utrhnout, že tu má takhle na dosah neženatého chlápka, co se ne a nedá sbalit. A práci dělá Janeček dobře, je dochvilný a slušný, pámbu ví, co to do něho včera vjelo. Musel si poplést cívky nebo co, film začal od prostředka, náhodou zrovna honičkou, auta se řítíla zatáčkami, pneumatiky skřípaly, obličej se míhaly, lidem trvalo hezky dlouho, než začali pískat. Mysleli, že to je nějaký obzvlášť originální začátek. Vedoucí je na třídním zasedání. Po představení volala, jestli všechno klapalo, a když jí Mařenka pověděla o tom zmatku, vedoucí ji požádala, aby předala telefon mně. Schůzování bude zítra pokračovat, Heleno, vy jste jediná inteligentní osoba, co tam mám, promluvte s Janečkem,

od vás on to nebude tak brát. Buďte taktí, ale prosím vás, vytmavte mu, že takhle by to nešlo. Musí pracovat svědomitě, jinak si najdu někoho jiného. Promítačů je moře, a dobrých. Myslíte, že pije? Trochu se tam po té jeho kabině rozhlídněte. Až já zas budu v kanceláři, dá si pozor, a jestli tam má nějaké flašky, dobře je uklidí. No tak to vyřídíte, zaskočte za mě. Děkuju vám, zavolám zas zejtra.

Jak člověku řeknou, vy jste jediná inteligentní, znamená to, že průšvih je na pochodu. Mařenka by dovedla zaklepat Janečkovi osrdím rozhodně líp a účinněji než já. Co s tím má co dělat inteligence? Ale vedoucí požádala mě, a jelikož jí každý vždycky udělá všechno, co jí na očích vidí, ani mě nenapadlo, že bych snad mohla odmítnout.

Naše vedoucí má takové sebevědomí, že se ani netají tím, že už jí je přes čtyřicet. Ačkoli by klidně mohla. Je to pořád ještě velice krásná ženská a obléká se tak, že když přejde přes ulici, „jedno voko nezůstane suchý“, jak říká, vždycky s povzdechem, nejnevzhlednější z našich uvaděček, tlustá Ládinka. Muž naší vedoucí je známý chirurg a po dvaceti letech manželství se na ni dívá pohledem, jaký si většina ženských užije asi tak dva měsíce před svatbou a tři po ní. Jeho žena ovšem nepracuje z nutnosti, nýbrž z rozmaru, a právě proto má všude dveře otevřené a každý se dere o její přízeň. Cokoli dělá, má cenu a půvab daru, na rozdíl od upoceně lopoty, kterou odvádíme my, obyčejní dřiči, pro které práce je pouze živobytí. Ale přes ten rozdíl rozdílů, který dělí ty, co musejí, od těch, co můžou, když chtějí – přes ty importované šaty a naleštěný bourák, co na ni vždycky večer čeká před kinem, naší vedoucí málokdo závidí. Ona prostě dělá dojem, že jí to všechno jaksi přirozeně náleží. Obyčejně lidem připadá, že štěstí je jeden kus, a když někdo dostane větší díl, na druhého vybude o to míň. Ale naše vedoucí patří k tomu živočišnému druhu, který jakoby mohl existovat jen ve štěstí a blahobytu, nebo vůbec ne, zrovna tak, jako hlubokomořská ryba může existovat jen v hlubinách moře, nebo vůbec ne.

Zkrátka, jestli je pravda, což já odjakživa věřím, že život je jako partie mariáše – to znamená, že má-li člověk obstát, musí znát pravidla a vůbec vědět, jak se ta hra hraje, ale zároveň taky musí dostat slušnou kartu – pak naší vedoucí rozdali rovnou vyloženýho duracha. Ale kromě toho všeho a snad navzdory tomu všemu je naše vedoucí moudrá a férová ženská a my v kině to vděčně uznáváme a jako všichni ostatní se můžeme přetrhout

ochotou, když nás o něco požádá. Pročež já teď poslušně klušu k těm ošk-livejm šedivejm dveřím, ačkoli se mi tam vůbec nechce.

Jen kdyby ten Janeček nebyl takovej cizota. S nikým neztratí slovo, ka-marádí se jen s Pepíčkem, Mařenčiným osmiletým synovcem, klukem její sestry Žofky. Žofka dělá někde v továrně na směny a Pepíček chodí skoro denně za Mařenkou do kina. A to se ví, promítačka, to je pro takového klu-ka učiněná senzace. Jen řekne Mařence ahoj, a už se hrne zase po schodech nahoru a hup k Janečkovi do kabiny. Je to pro kluka dobré, aspoň ten čas tady tak docela neprolajdá a něco se přiučí. A Janeček si s ním až kupodivu dobře rozumí, jedná s ním jako chlap s chlapem. Takže to vlastně musí být hodný člověk, když má rád děti.

No tak do toho.

Otevřela železné dveře bez zaklepání. Janeček tam stál a opíral se o zeď. Co jestli je s'atej, poplašila se Helena. Honem, ať to mám z krku.

„Pane Janeček, volala vedoucí a ta konference skončí až zejtra. To víte, pověděli jí, co se včera stalo. Prej se vás mám zeptat, jak je to možný. Teda, abyste to vysvětlil, rozumíte.“

Janeček se ani nepohnul a pořád civěl na zaprášený šedě natřený stolek, kde se povaloval kus rohlíku, špinavý hadr, ohromné nůžky na stříhání fil-mu, nějaké prázdné cívky a různé jiné krámy. Tohle je takovej divnej kum-bál, pomyslela si Helena stísněně. Chudák Janeček, já tady muset dělat, tak se za tejden zvenčnu. Světlo krhavý, všude plno špíny, prkna v podlaze rozviklaný, až se houpaj. A ten Janeček tu stojí, jako kdyby ani nevnímál, musí mít pěknou kocovinu, vypadá jak smrt. Ježíšmarjá, já toho chlapa nesnáším, už abych byla pryč. A proč teda nic neřekne? Slyšel mě vůbec? Nebo že by ho to tak mrzelo?

„Pane Janeček, nesmíte si to tak brát. Stalo se stalo, jen mi povězte, co mám vedoucí říct, až zase zavolá.“ Janeček nic. „Žádná taková katastrofa to zas není, že jo, no splet jste se, to může každý. Nedělejte z toho otázku života a smrti,“ zasmála se Helena nuceně. Co to kecám.

Janeček se podíval mimo ni na zeď, pak zase sklopil oči na ten zaneřá-děný stolek.

„Tak to teda řekněte vedoucí,“ vyštěkl. „Řekněte jí, že splíst se může každý. Aby se žádnýmu nic horšího nestalo. A řekněte jí, že ručím za to,

že se to už nikdy nebude vopakovat. To jí určitě řekněte, řekněte, že se to už nikdy nebude vopakovat, za to že jí ručím.“

„No dobře. A ona si s váma stejně ještě promluví, až přijde. Tak už si dejte pozor. A víte co, vykašlete se na to, vždyť se z toho nestřílí.“

Zaplat' pámbu, že jsem venku.

Kývla na pokladní ve skleněné kleci a odhákovala provaz, který uzavíral schodiště. Sestoupila ze schodů do kina a zahnula k šatně pro personál, aby se převlékla do pracovního mundúru. Za chvíli se začnou trousit lidi. Už z chodby slyšela hlasy, které se v šatně překřikovaly, jako když slepice kdákají.

Páni, už si zase ležej ve vlasech, drbny protivný. To zas bude den.

Otevřela dveře. Uprostřed mrňavé místnosti stála Mařenka, oči červené, pod nima kruhy, že by se na nich mohla zhoupnout, celá uřvaná, v ruce sežmoulaný pánský kapesník. Při velké rýmě a velkém žalu Mařenka vždycky používala kapesníky, co si u ní páni zapomněli. Ostatní uvaděčky kolem ní, každá klapačku dokořán.

„Co se děje, prokristapána, holky, na sál, je půl třetí, za chvíli začínáme pouštět,“ řekla Helena.

„Představ si,“ řekla Líba, „Pepíček se ztratil!“ A zase spustily všechny najednou.

„Tak přece buďte chvilku zticha! A ty, Mařenko, pověz, jak to, že se ztratil?“

„Ale to víš,“ zaskuhrala Mařenka, „Žofka šla včera odpoledne na šichtu a kluk řek, že pude sem. Já ho někdy беру na noc k sobě, dyž se mi nechce tahat se s nim přes most k Žofce a potom se zas vracet domu, von u mě přespí a ráno běží rovnou do školy, tašku si nosí už sem. No, včera nepřišel a já si povídám, to ho vzali k sobě Musilovic, co maj Pét'u, to je jeho kamarád ze školy. Pani Musilová dělá taky na šichty, a dyž je doma, bere si někdy voba kluky k sobě a jindy, dyž má Žofka ranní, Pét'a chodí zas k ní. No tak sem myslela, že Pepíček je u Musilů. A Žofka zasejc, že je u mě.“

„No a dneska,“ skončila jí do řeči tlustá Ládinka, která měla ze všech nejnižší toleranci vůči mukám mlčení, „dneska ráno Žofka volá tady Mařenku...“

„...a povídá, Mařeno, děkuju ti, že sis toho kluka nechala přes noc, ale pověz, udělal si ten úkol z počtů? A já povídám, co to kecáš, Pepíček byl u Musilů, v kině se ani neukázal. A vona povídá, ježismarjá, to není možný, Musilka má angínu, dala Pét'u k sestře, tak kde je Pepči konec? No a hned letěla do školy a Pepíček tam není. Už volala policii. Nikdo kluka neviděl už vod včerejšího vodpoledne, naposledy si ho všimla Vejvodová z potra-
vin u nich odnaproti. Asi v půl druhý si tam skočil pro polárku na špejli a školní tašku má doma.“

„To není tak docela přesný, slečno Vránová,“ ozval se hlas ode dveří a všechny jsme se otočily. Stál tam silný opálený chlap v tmavém obleku, stříbrné vlasy ostříhané na ježka. Oči měl kulaté a docela světlé. V tom snědém obličejí vypadaly jako otevřená clona ve starém foťáku. Nebyl vysoký, ale vyplňoval celé dveře.

Popošel jen o krok dovnitř. „Já jsem kapitán Nedoma,“ řekl a odmlčel se. „Josefa Vrbu, toho vašeho Pepíčka, viděla ještě včera před druhou odpoledne slečna Šulcová tady nahoře v automatu. Přímo tady v Obzoru. Kupoval si tam druhou polárku.“

Když to dořekl, vypuklo na chvíli takové to ticho, co člověk slyší ostatní dýchat.

Pak zakoktala tlustá Ládinka: „Před druhou vodpoledne, před druhou vodpoledne, to tady ještě nikdo nebejvá. Pokladní chodí až ve dvě. To jenom...“

„Ano, jenom někdo tu bývá už před druhou odpoledne. Uvědomili jsme vaši vedoucí, vezou ji sem z ústředí autem. Kino zůstane dnes zavřené, ale nechod'te domů. Sedněte si do kuřáckého salónku, tady soudruh tam s vámi počká. Slečno Vránová, vy zůstaňte tady.“ Trhl hlavou do chodby a za zády se mu vynořil čahoun se špatně srostlým nosem a divnými boulemi na saku.

Vyšly jsme husím pochodem z šatny, udělaly vpravo vbok a zahrnuly do kuřárny. Čahoun se uvelebil na tvrdé židli v koutě, jako by tam chtěl strávit zbytek života.

Všechny jsme si zapálily jako na povel, i ty, co jinak nekouří. Tlusté Ládince se začaly třást faldy pod bradou a paní Kouřimská se otočila zády k tomu tajemnému a pokradmu se pokřižovala. Pak složila ruce do klína a zavřela oči.